
Den internationale konference om

Af Lis Keiding, Dansk Institut for Klinisk Epidemiologi

Den 9. årlige konference i International Society for Environmental Epidemiology blev afholdt d. 17.-20. august 1997 i Taipei, Taiwan, som et møde mellem Vesten og Østen med temaet forebyggelse af miljørelaterede sygdomme gennem integrerede internationale bestræbelser. Der var selvfølgelig mange deltagere fra lande i Østen - Kina undtaget - men også mange fra Europa, USA m.v. mødte op. Som eneste danske deltager vil jeg gerne videbringe nogle indtryk fra denne årlige internationale konference, der dækker miljømedicinsk epidemiologi bredt.

Etiske spørgsmål inden for miljømedicin var indledningsvist på programmet, herunder hvor megen evidens, vi skal have for skadevirkninger, før vi forebygger. Dr. J. R. Goldsmith, Israel, mente ang. mobiltelefoner, at vi har data om skadevirkninger fra sammenlignelige eksponeringer f.eks. radar, der kan begrunde beskyttelse af mobiltelefonbrugere. Han mindede om, at mange unge bruger mobiltelefon ofte. Der er samtidig behov for at studere mekanismer for skadevirkninger og at følge, om der viser sig øget kræftforekomst blandt brugere. Særlige kendetegn ved asiatiske traditioner i relation til etik og miljømedicin blev fremført af Dr. C-S Wang, Taiwan, herunder opfattelsen af mennesket som en del af miljøet og et ønske om harmoni mellem offentligheden og industrien. I diskussionen blev bl.a. omtalt konflikten mellem dette ønske om harmoni og det forhold, at nogle virksomheder, der ikke opfylder miljøkrav i vestlige lande, flytter til Østen.

Helbredseffekter af luftforurening var som sædvanlig et vigtigt punkt på programmet. Her gav Dr. B. Brunekreef, Holland, udtryk for, at vi stadig har brug for mere viden om langtids-effekter af luftforurening, og Dr. D. Dockery,

USA, gav en status for den fortsat øgede viden om, at små partikler i luften hænger sammen med øget risiko for død af luftvejs- og hjertekarsygdomme samt kronisk nedsat lungefunktion, luftvejs symptomer og -sygdomme. Dr. H. Knöbel, Østrig, havde ved studier af luftforurening og spædbarnsdødelighed på det relativt kraftigt luftforurenede Taiwan fundet, at alle større luftforureningskomponenter, bortset fra ozon, hang sammen med spædbarnsdødelighed, inkl. pludselig uventet spædbarnsdød. Dr. R. D. Morris, USA, fandt ved lave udetemperaturer sammenhæng mellem indlæggelser for iskæmisk hjertesygdom og CO i udeluften.

Dr. T-N Wang, Taiwan, omtalte - som det er tilfældet i mange vestlige lande - stigende forekomst af astma på Taiwan. Det fandtes, at passiv rygning og forurening i udeluften var uafhængige risikofaktorer for astma hos teenagere. Dr. J. J. K. Jaakkola, USA, fremlagde resultater fra et norsk case-control studie, hvor der fandtes sammenhæng mellem bronkial obstruktion (astmasymptomer) og hhv. PVC-gulvbelægning og tekstil vægbeklædning i hjemmet. Der sås en dosis-respons sammenhæng mellem den estimerede mængde af PVC og andre plastikholdige overfladematerialer og risikoen for bronkial obstruktion. I diskussionen blev nævnt, at der kunne være en selektion af astmabørn til hjem med PVC-gulve, fordi forældrene frarådes at have tæpper på gulvet. På indeklimaområdet viste der sig iøvrigt at være en del erfaringer på bl.a. Taiwan med studier med tidsaktivitetsundersøgelser, personbårne målinger og symptomdagbøger blandt børn med astma.

F. Nyberg, Sverige, viste sammenhænge mellem passiv rygning hos ægtefælle/på arbejde og lungekræft hos de eksponerede. Han viste,.

miljømedicinsk epidemiologi, august 1997

hvorledes eksponering for passiv rygning kan kvantificeres for at undgå for megen misklassifikation. Jeg fortalte selv om forskellige mål for passiv rygning i den danske sundheds- og sygelighedsundersøgelse fra 1994, herunder om høje andele af børn, inkl. de mindste, som potentielt har været eksponeret, samt om angivelse af forværring af symptomer blandt voksne med luftvejsoverfølsomhed ved udsættelse for andres tobaksrøg. Andre deltagere i sessionen havde eksempler på validering af spørgsmål om eksponering for passiv rygning med personrelaterede mål for eksponeringen.

Under overskriften drikkevand og sundhed havde D. D. Juranek, USA, fundet det aktuelt at omtale diaré m.v. forårsaget af cryptosporidier fra overfladevand, hvor kloring af vandet ikke nytter meget. R. D. Morris, USA, var inde på især kræfttrisikoen fra biprodukter af kloring af vandet.

Skadevirkninger af arsen havde fået en væsentlig plads på programmet, set i lyset af, at Taiwan er blandt de steder i verden, der har høj eksponering for arsen og alvorlige effekter heraf på helbredet. Dr. A. Smith, USA, kom ind på pigmenteringsskader og kræfttrisikoen, Dr. H-Y Chiou, Taiwan, omtalte også cardiovascular toksicitet m.v., og Dr. U. Siripitayakunkit, Thailand, havde vist sammenhæng mellem arsen og udviklingsmæssig retardering blandt

skolebørn. Der var under flere af foredragene diskussion af grænseværdier for arsen i drikkevand, som ud fra risikovurderinger burde være lavere end det, der mange steder synes realistisk at opnå.

Biologisk monitorering blev af Dr. R. M. Santella, USA, fremhævet som en måde at måle biologisk effektiv dosis på, idet både absorption og metabolisk kapacitet afspejles. Emner som genetisk følsomhed og subklinisk sygdom, reproduktionsskader, radioaktiv stråling, infektionssygdomme og tropemedicin, bly, aflatoxin, arbejdsmedicin og risikovurdering samt metoder i miljømedicinsk epidemiologi mere generelt var der også symposier om, men med de mange parallelt forløbende symposier kunne man ikke deltage i det hele.

Generelt var indtrykket, at de samme metode-spørgsmål dukker op i mange forskellige dele af verden, og at vi kan have stor glæde af at fortælle hinanden om erfaringer med sammenlignelige undersøgelser. Som noget, der dog var specielt for Østen, kan som et kuriosum nævnes røgelse i hjemmet, der så ud til at virke beskyttende mod astmasymptomer - eller var det, fordi brug af røgelse var en indikator for en levevis med god traditionel asiatisk mad? Der var alt i alt høj kvalitet af mange af de miljømedicinske epidemiologiske studier, der foretages i Østen.